voorhof, in de voorgalerij van het verbond. Zij zijn geen echte bondgenooten.

Zie deze constructie wijzen de vrijgemaakten àl! Zij houden de simpele woorden der Schrift vast, dat onze Heere God zijn verbond opricht met de geloovigen en met hun zaad. Met die allen gelijkelijk. Zij belijden voorts dat na deze oprichting van het verbond, het leven en den strijd des verbonds, de worsteling om in te gaan in het koninkrijk der hemelen, een aanvang neemt. De belofte Gods moet inderdaad geloofd; de sacramenten inderdaad geloovig gebruikt; de weg des verbonds inderdaad bewandeld worden. En zij gelooven ten slotte, dat alleen zij, die in dit alles door Gods genade zullen volharden, zalig zullen worden.

En zie, dwars door dit verbond en door het leven, de worsteling van dit verbond, heen, verwerkelijkt God zijn eeuwige verkiezing. Den eeuwigen zegen van het verbond — dien verwerven de uitverkorenen alleen.

Om het in een beeld te zeggen: God heeft en houdt op deze wereld het huis van zijn vast en onwankelbaar verbond in stand. Door de voorpoort daarvan laat hij de geloovigen en hun zaad gelijkelijk binnen. In dat huis moeten zij nu leven naar de goddelijke huisorde, de heilige wet des verbonds. Het is Gods geopenbaarde bedoeling hen door de opname in en het heilig bewonen van dit huis heen te leiden naar de eeuwige heerlijkheid. En allen, die den Heere van dat huis in Diens huis trouw hebben gediend gaan ten slotte door de achterpoort van den dood over naar 't eeuwig Vaderhuis. Achter en in dat gebeuren werkt majestueus en souverein Gods verborgen verkiezende activiteit, welke de door God zelf geschapen en in stand gehouden verantwoordelijkheid der menschen volledig inschakelt en in rekening brengt. Maar de kinderen des Koninkrijks, die den HEERE in zijn heilig verbondshuis niet hebben gediend, zullen buitengeworpen worden. In hun lot openbaart zich Gods eeuwige verwerping.

Zoo leeren de vrijgemaakten.

Het is allemaal al heel oud en niets bizonders.

En mag men dit voor oogen houdende dan zeggen, dat zij in het verbond de verkiezing uitschakelen of verwaarloozen?

Wie weigert verbond en verkiezing op een bepaalde, duidelijk omschreven, maar niet in de Schrift gefundeerde wijze aan elkaar te koppelen en samen te smelten, loochent die het, het echte, verband tusschen verkiezing en verbond? Wel neen, hij maakt juist den weg vrij om den zuiveren kijk op het werkelijke verband tusschen die beide te ontdekken en te eerbiedigen.

Wist Ds Spier deze dingen werkelijk niet? C. V.

KERKELIJK LEVEN

WAT LEEFT ER IN DE ZENDINGSKRINGEN DER SYNODOCRATEN? IV.

Wie onze voorgaande artikelen met instemming mocht gelezen hebben zal het met ons erover eens zijn, dat het Rapport de eigenlijke kwesties verdoezelt. Het slaagt daarin overigens maar zoo-zoo. Let eens op het volgende:

1) eerst wordt toegegeven: bij de besprekingen op Java is weer duidelijk gebleken, dat de synodocratische kerken in den gang van het zendingswerk op Java NIET voor moeilijkheden staan, die ALLEEN als gevolg van den oorlog, van den invloed der Japansche propaganda of der politieke spanningen ('t modewoord, camouflage voor: revolutie) zijn te beschouwen. Deze bizondere omstandigheden hebben overigens ongetwijfeld invloed gehad en het tempo ten zeerste bespoedigd.

2) maar dan wordt getroost: wij worden voor geen enkel probleem gesteld, waarvoor wij niet eveneens(!) zouden zijn komen te staan bij een normale ontwikkeling van de Javaansche kerken.

Hier staan we even vol eerbied te peinzen. Camouflage of niet? Schuchter wagen we een vergelijking:

Een zoon van 16 jaar loopt het huis uit. Vader had gezegd: als je meerderjarig bent en een gezin kunt onderhouden, mag je een vrouw, een zuster zijnde, met mijn toestemming trouwen en in mijn firma worden opgenomen als compagnon, als directeur of iets dergelijks. De 16-jarige loopt — terwijl vader buitenslands is — er van door, neemt een vrouw en doet haar naar de wijze der mannen, belegt vergaderingen met verklaarde tegenstanders van vaders firma, neemt met hen beslissingen, die ook de firma plaatsen voor menig voldongen feit, en laat zich intusschen opwarmen door de vijanden van vader, die dezen eigenlijk nooit meer willen zien in zijn eigen zaak. Intusschen krijgt hij kinderen en wordt zelfstandig zakenman, ook vaders eigen goed beheerende en in beslag nemende zonder zich aan de bestaande orde en de gegeven opdrachten en beloften te storen.

Vader komt na eenigen tijd uit het buitenland terug, ziek, geslagen, geplunderd. Hij hoort 't verhaal, gaat naar zoon op bezoek (wie sprak van „citeeren"?) en krijgt al dadelijk den wind van voren: wil hij soms onderhandelen(!)? Kan gebeuren, maar de nieuwe zakenvrienden móeten erbij zijn, en vrouwlief ook. Vader gaat op de eischen in door een repraesentant, die met de heeren „in groot verband" onderhandelt.

Laatstgenoemde schrijft nu vader en moeder 'n brief. Korte inhoud: U staat met zoonlief voor moeilijkheden: hij weigert n.l. zijn eenmaal „verkregen" zelfstandigheid prijs te geven; uw afwezigheid, zijn eigen vertoef onder uw vijanden, zijn eigenmachtige annexatie van een vrouw, de revolutionaire spanningen, de hetze van uw vijanden hebben in dit alles de hand, en hebben het tempo van zijn zelfstandig staan ongetwijfeld ten zeerste bespoedigd; maar — U wordt voor geen enkel probleem gesteld, waarvoor U niet geplaatst zoudt zijn, indien hij al 21 jaar geworden zou zijn en in staat een gezin te onderhouden en braaf opgepast zou hebben en zich als goed zoon van de vreemden en vijanden ver gehouden zou hebben. Ik adviseer U dus: gaat met hem een accoord van samenwerking aan.

Ik denk, dat papa zou knarsetanden. Hij zou z'n adviseur van nabij en z'n zoon van uit de verte toebijten: kwajongens, wil je wel eens gauw op 't matje komen, net als m'n andere jongens: Benno en Evert van Amersfoort, en Herman van Bergschenhoek en wil je wel eens gauw antwoorden met ja of neen binnen 14 dagen net als die andere stouterd van mij: Klaas van Kampen? En hij zou zijn adviseur toebijten: schaam jij je niet, gróóte kerel? Heb ik geen andere kwesties dan een papa, wiens zoon niet is weggeloopen en wél heeft opgepast en 21 geworden is? Heb ik soms de kwestie niet van mijn GEZAG? GEZAG? Heb jij, groote kerel, dan niets geleerd van 1944? Toen Benno, Evert, Herman, Klaas, mijn GEZAG betwistten? Schei toch uit: als nu al die stoute jongens eens kwamen vertellen: papa, U staat met ons voor geen andere kwestie, dan die U toch zoudt onder de oogen moeten hebben zien, als wij niet hardhandig uit den familieraad gezet waren maar met heel de familie hardop hadden kunnen dóór-praten tegen oom Herman Huber en oom Doede?

Maar vader deed anders. Hij klopte den adviseur eens op de schouders en zei: dank je wel. Hij bereidde dien jongen eenen maaltijd, liet hem zelfs de andere jongens (niet van F. Q. I., doch van „F. Q. I.") in de aula instrueeren, aanvaardde in groote trekken den status quo, liet Benno en Evert en Herman en Klaas in den kelder zitten, repte geen woord over het thema, dat vroeger nog al eens in bespreking was genomen (hebt u gezondigd tegen den hemel en tegen mij, ja of neen?), besloot over de manier van samenwerking nog eens te gaan praten en toen zongen ze samen: U alleen, U loven wij. In den kelder, waar Benno, Evert, Herman, Kaas en vele andere stout verklaarden bijeen zaten, zaten ze te wachten op het vervolg:

Als ik 't ambt ontvangen zal
wil ik volgens eed en plicht
ALTOOS recht doen in 't gericht;
LAND en VOLK was in VERVAL,
maar zijn pijlers stelde ik vast
tegen hierarchenlast.

Dat vervolg kwam niet. Men was al lang tevreden. De knaap wordt binnenkort 17, maar wordt gerekend 21 te zijn. Tot het tegendeel blijkt? Niet vragen: felten nemen geen keer en je moet ze alleen toetsen tegen Benno c.s., die netjes hun beurt hebben afgewacht, en die dus nog gestraft kónden worden.

't Is maar een vergelijking, en toch.....

***

Maar onze vergelijking is nog niet al haar punten op het spoor. Eén der punten is dit:

die zendingsdeputaten, die eerst hebben gerapporteerd wat hierboven onder 1) en 2) vermeld is, merken ook nog dit op:

3) de moeilijkheid, waarmee wij te doen hebben bij het wederopvatten van het zendingswerk op Java mag stellig NIET OVERWEGEND (dus toch wel degelijk óók) als een gevolg van de Japansche invasie, het overheerschend nationalisme en de troebelen na de instorting van het Japansche rijk worden gezien, wijl zij toch vóór alle dingen een natuurlijke en zeer gewenschte vruchtis van het zen-

UIT DE SCHRIFT

DE BETERE BELOFTE (a) I.

Ik zal mijn wet geven in hun binnenste.
Jer. 31 : 33.

De wet in hun hart geschreven.....

Het is een merkwaardige „speling der geschiedenis", dat in Gereformeerde kringen den éénen keer verzekerd wordt: dit beteekent nog niets „zaligmakends" (d.w.z. niets waarmee de zaligheid gemoeid is), en den anderen keer: maar dit beteekent àlles: het is een weldaad van wederbarende genade, waarmee de zaligheid rechtstreeks gemoeid is.....

Den eenen keer toch wordt hetgeen hier staat, beschouwd als ook in de heidenen aanwezig. Den volgenden keer als: alleen in de uitverkorenen aanwezig.

Hoe vaak hebben niet gereformeerde hoogleeraren, doctoren, dissertatieschrijvers met hand en tand verzekerd: de wet is in het hart der heidenen geschreven! Zelfs als men hun tegenkwam, en zeide: maar dat staat er niet (in Rom. 2 : 15), zelfs dán hielden ze nog vol: de wet in 't hart der heidenen geschreven.

Maar ze haastten zich dan, daaraan toe te voegen: dit is geen „zaligmakende" inschrijving, ze is geen vrucht van radicale levenswending, ze is geen zaak van wedergeboorte, o neen, in de verste verte niet. Het is alleen maar zoo iets als een zedelijk besef. Soms zeiden ze 't nog zwakker: een aangeboren vermogen tot kennis, niet eens 'n aangeboren kennis. Vrucht van een algemeen Geestes-getuigenis.

Maar nu het wonderlijke: zet diezelfde menschen voor Jeremia 31, en plaats hen tegenover diezelfde woorden: de wet in het binnenste. Dán verklaren ze, met dezelfde vasthoudendheid: maar hier beteekenen die woorden de allergrootste, althans ten eeuwigen leven beslissende „zaligende" inschrijvingsbeneficie. En dus: alleen te vinden in de tot het eeuwige leven uitverkorenen. En dan vervolgen ze hun doxologie met stijgend — hoewel wat te vlot formuleerend— pathos. Ze verzekeren: vroeger kwam de wet „van buiten af", nu komt ze „geestelijk, door het innerlijk werk van God zelf in het hart" (de vraag, of een algemeen inwendig getuigenis des H. Geestes in de heidenen, ook niet „geestelijk, door een innerlijk werk van God zelf in het hart" geschiedt, welke vraag toch op hun eigen standpunt alleszins behoorlijk is, laten ze ditmaal liefst buiten beschouwing). Ze verkondigen: ditmaal is hetgeen door den profeet bedoeld wordt, geen ideaal meer, dat gesteld wordt, doch een „volledige en zuivere vervulling" van het ideaal. Het beduidt dézen keer, zoo verzekeren ze, „de innerlijke levensgemeenschap", „die ieder bondeling in het Nieuwe Verbond met God verbindt". En, straks heelemaal op drift, verkondigen ze: „de Godskennis, waarvan hier sprake is, is natuurlijk(!) niet een uiterlijke of zuiver verstandelijke kennis, maar de geestelijke kennis van de waarachtige godsvrucht, de kennis, die door levensgemeenschap met den Allerhoogste verkregen wordt" (Aalders, K. V.). „Het spreekt vanzelf"(!) — aldus de epiloog, „dat deze profetie uitsluitend(!) het oog heeft op wat wij noemen de onzichtbare kerk" (dezelfde).

„De twee huizen" van Israël en Juda (31 : 27) „met het oog waarop" (K. V. op Hebr. 8) de nieuwe verordening is gegeven, zijn dus twee onzichtbare huizen geworden. Zeg maar rustig: een huis, dat geen huis is, hoogstens ontwerp-van-huis.

***

Tegenover wie zulke tegenstellingsparen opstelt (niet nationaal máár innerlijk, niet uiterlijk of bloot verstandelijk máár geestelijk-waarachtig) is de vraag niet ongepast: is soms „verstand" een „uiterlijk" ding? Het schijnt toch wel iets innerlijks te wezen evenals wil, gevoel?

En als men zou zeggen: ja, maar zoolang God iemand niet wederbaart, blijft Hij maar zoowat aan den buitenkant opereeren, dan zou men willen vragen: moet dan in uw iofredenen op die heidenen, die de wet in het hart heeten te hebben, het spreken (tot in titels van dissertaties toe) over een „algemeen inwendig getuigenis van den Heiligen Geest" niet worden veranderd in een meer correct spreken van een „algemeen uitwendig getuigenis van den Heiligen Geest?" Met welk recht zegt gij den éénen keer: 't verstand, dat is iets innerlijks, den anderen: 't verstand, dat is iets uiterlijks?

En, als men die vragen wat al te direct-persoonlijk vindt, dan stellen wij de vraag aldus: indien de „Synopsis" (een klassiek gereformeerd leerboek van gereformeerde theologen „uit den bloeitijd") spreekt van ònwedergeborenen, bij wie het zaad des woords niet in goede aarde viel, maar die toch „inwendig zijn geroepen", omdat het Woord van God niet maar het ééne oor in, het andere uitging, doch het zieleleven raakte (verstand, „historisch geloof", wil, „wondergeloof", beide, „tijdgeloof"), hebt gij dan goede reden om te zeggen: die bloeitijd was tóen al een tijd van verval, en als de Heere God de Kerk door persoonlijke, individueele zielszorg het Woord nauw op de conscientie bindt, en op den man àf gaat, dan is dat nog maar buitenkants-gedoe? Als Hij niet meer doet, en te beloven heeft, dan zullen wij meesmuilend zeggen: het is nog niet veel zaaks met die beloften, het zijn nog geen betere beloften, het is maar, nu ja, niet nationaal, maar dan toch slechts institutair, massaal, compagnie-gedoente? Móógt en durft gij zoo spreken?

Het zijn vragen, die om antwoord roepen.

En daarom moeten we volgende week nog maar even verder gaan. K. S.